

Till
Förvaltningsrätten i Stockholm

Kammarrätten i Stockholm	
Ink. 2020-05-06	KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM Rote 022
Målnr 3231-20 R 052	
Sakkod 4802	Aktbil 1
INKOM: 2020-05-06	
MÅLNR: 3231-20	
AKTBIL: 1	

Datum 2020-05-05 Vår referens och ärendenummer
Kerstin Burman
FP19-000123, FP19-000132

ÖVERKLAGANDE TILL KAMMARRÄTTEN

Klagande: Alireza Adrian Ramteen, 19840416-7432

Ombud: Förbundsjurist Kerstin Burman
Unionen, sektionen för juridik, försäkring och avtalssamordning
105 32 Stockholm
Tel. 08-504 155 11
E-post: Kerstin.Burman@unionen.se

Dom: Förvaltningsrätten i Stockholms domar den 2 april 2020 i mål nr 25669-19 och 848-20

Saken: Fråga om avstängning samt återkrav enligt arbetslöshetsförsäkringen

I egenskap av ombud för Alireza Ramteen överklagar jag ovan angivna domar.
Fullmakt finns sedan tidigare i målen.

YRKANDEN

Alireza Ramteen yrkar att kammarrätten meddelar prövningstillstånd och vid den fortsatta prövningen upphäver förvaltningsrättens domar och yrkar i första hand att arbetslöshetskassans beslut om avstängning upphävs, i andra hand yrkar han att avstängningstiden ändras till fem dagar, under alla omständigheter ska avstängningstiden ändras till tjugo dagar. Alireza Ramteen yrkar vidare att han förklaras icke-återbetalningsskyldig för den aktuella perioden och att arbetslöshetskassans beslut och återkrav upphävs, under alla omständigheter bör det efterges.

KORT SAMMANFATTNING

Alireza Ramteen har varit arbetslös under delar av 2019 och har i maj/juni 2019 träffat avtal om anställning med start den 19 augusti 2019. Alireza Ramteen frågade Arbetsförmedlingen om tiden fram till tillträde av tjänsten och i enlighet med uttryckliga direktiv från Arbetsförmedlingen, och i enlighet med de regler som gäller för rätt till arbetslöshetsförsäkring vid arbetslöshet, har han fortsatt söka arbeten under den resterande arbetslösa tiden, eftersom tillträdesdatum lågt långt fram. Kort därefter fick han också erbjudande om en anställning med betydligt bättre anställningsvillkor med tillträde den 28 augusti 2019. Eftersom gemensam överenskommelse med arbetsgivaren till det första anställningserbjudandet tillträdde han aldrig anställningen den 19 augusti 2019. Alireza *förlängde* därmed sin arbetslöshets med nio dagar (sju arbetsdagar). Alireza gör gällande att han haft en *giltig ursäkt* för detta.

Arbetslöshetskassan har dock bedömt ärendet som om Alireza *orsakat* sin egen arbetslöshet och stängt av honom i 45 dagar, en åtgärd som Alireza gör gällande varken är proportionerlig eller i linje med hur arbetslöshetsförsäkringen ska tillämpas. Därtill kommer en fråga om återkrav samt eftergift.

SKÅL FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Alireza Ramteen gör gällande att det är av vikt för rättstillämpningen att överklagandet prövas, eftersom den centrala frågan i målet är gränsdragningen mellan tillämpningen av 43 a § och 43 b § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) och att det saknas överrättspraxis i det avseendet, se vidare under rubriken överklagandet avseende frågorna i sak. Alireza Ramteen gör också gällande att det finns anledning att ändra det beslut som förvaltningsrätten kommit till, se vidare under rubriken överklagandet avseende frågorna i sak.

Alireza Ramteen gör vidare gällande att det utan prövningstillstånd meddelas inte går att bedöma riktigheten av förvaltningsrättens beslut, skälen härtill är följande.

Förvaltningsrättens domskäl

Förvaltningsrätten konstaterar i skälen för avgörandet i mål nr 25669-19 att rättens avgörande innefattar en överprövning och inte en omprövning av arbetslöshetskassans beslut. Detta innebär att domstolen, vid en genomgång av det överklagade beslutet, utgår ifrån att de bedömningar som har gjorts är korrekta såvida inte domstolen ex officio kan konstatera att någon del av beslutet står i strid

med antingen gällande lagtext eller klar och entydig rättspraxis eller att nämnden¹ uppenbart dragit en felaktig slutsats av ett befintligt bevisunderlag. En konsekvens av denna utgångspunkt är, vid sidan av det anförda, att det är den enskilde som via sin argumentering och sin bevisföring i övrigt har att klarlägga att det överklagade beslutet innehåller felaktigheter som innebär att den aktuella avstängningen ska hävas, helt eller delvis.

Alireza Ramteen gör gällande att utgångspunkten för förvaltningsrättens prövning bör vara om de rekvisit som aktuella bestämmelser stipulerar är uppfyllda eller inte. I nuvarande mål handlar det om två sanktionsåtgärder dvs. avstängning och återkrav, dvs. negativ myndighetsutövning mot enskild. Utgångspunkter i denna typ av mål är att arbetslöshetskassan har en större utredningsskyldighet samt bevisbördan för att rekvisiten är uppfyllda. Det är utifrån dessa utgångspunkter som de argument och omständigheter Alireza har åberopat bör värderas.

Förvaltningsrätten har vidare i domskälen i mål nr 25669-19 konstaterat att ”vid en genomgång av det föreliggande utredningsunderlaget och vid beaktande av vad som anförts av parterna vid processen hos domstolen att det inte framkommit skäl att göra någon annan bedömning än vad som framgår av det överklagade beslutet.” I mål nr 848-20 består domskälen endast av konstaterandet ”förvaltningsrätten finner att det inte framkommit skäl att göra någon annan bedömning än vad som framgår av det överklagade beslutet.”

Alireza Ramteen gör gällande att förvaltningsrätten ska göra en självständig bedömning av såväl omständigheterna i ärendet som av rättsfrågorna samt att det på intet sätt går att utläsa av förvaltningsrättens domskäl att så har skett. Alireza kan inte av förvaltningsrättens motivering utläsa hur förvaltningsrätten värderat och bedömt de argument han kommit med vare sig kring hur gällande rätt bör tolkas eller hur omständigheterna i sak bör bedömas.

Förvaltningsrättens motiveringsskyldighet

Förvaltningsprocesslagens 30 § andra stycket anger att av rättens avgörande ska framgå de skäl som bestämt utgången. I kommentaren till förvaltningsprocesslagen och till den motiveringsskyldighet som framkommer av nu angivna bestämmelse framgår bland annat att motiveringen måste vara en riktig motivering och inte en s.k. *skenmotivering*. Med skenmotivering avses skäl som vid första påseende ger intryck av att vara en motivering, men som endast innehåller en omskrivning av de abstrakta rekvisiten [...] En motivering måste i stället på ett konkret plan beskriva

¹ Alireza Ramteen vet inte vilken nämnd förvaltningsrätten avser.

vilka värderingar, överväganden och slutledningar som rätten har gjort av de faktiska omständigheterna för att nå en viss utgång. Ytterligare ett exempel på motiveringar som inte håller måttet är om en domstol utan anknytning till en klargörande sakframställning eller annat material skriver "med hänsyn till omständigheterna i målet" eller "på grund av vad i målet förekommit" eller någon liknande formulering. Dyliga skrivningar ger bara sken av en motivering och parterna kommer att ha svårt att ta tillvara sin rätt vid ett eventuellt överklagande. Domskälen måste med andra ord vara utformade så att det går att förstå vad rätten grundar sina slutsatser på².

JO har i flera beslut granskat förvaltningsdomstolarnas domskäl³ och bland annat uttalat följande avseende den allmänna motiveringsskyldigheten för förvaltningsdomstolarna:

"I en rättsstat är det viktigt att rättskipningen sker i så öppna former som möjligt. Det är anledningen till att domstolsförhandlingar i vårt land i största möjliga utsträckning ska vara offentliga. Det är också ett skäl till att domstolarna är skyldiga att motivera sina avgöranden. Skyldigheten att motivera gör att parter och allmänhet kan kontrollera hur domstolen har resonerat. Det stärker förtroendet för rättstillämpningen. I det enskilda målet är det angeläget för parterna att det går att förstå varför utgången blev som den blev. Bland annat underlättar det för parterna att ta ställning till om avgörandet ska överklagas. Det gagnar också processen i överinstansen att skälen för avgörandet klart framgår av avgörandet."⁴

"För den enskilde är det ytterst väsentligt, att myndigheterna klargör, hur de kommit fram till sina beslut. Endast om skälen öppet redovisas, kan han kontrollera, hur myndigheten urskilt och värderat för beslutet relevanta fakta, och hur dessa fakta bedömts enligt tillämpliga rättsregler etc. En upplysande motivering kan endera övertyga honom om att beslutet är korrekt eller ge honom underlag för ett överklagande. Allmänhetens tilltro till myndigheternas kompetens och objektivitet kräver också, att dessa förmår visa, att besluten är väl underbyggda."⁵

Mot bakgrund av det ovan anförda kan konstateras att de domar Alireza Ramteen fått ta del av inte lever upp till vad som stadgas om förvaltningsrättens motiveringsskyldighet. Alireza gör gällande att förvaltningsrätten ska göra en självständig bedömning av såväl omständigheterna i ärendet som av rättsfrågorna och att det på intet sätt går att utläsa av förvaltningsrättens domskäl att så har skett. Alireza kan inte av förvaltningsrättens motivering utläsa hur förvaltningsrätten värderat och bedömt de argument han kommit med vare sig kring hur gällande rätt

² Se Förvaltningsprocesslagen m.m. av Ulrik von Essen, JUNO-version 7B, kommentaren till 30 § andra stycket.

³ Dnr 748-2014

⁴ Se JOs beslut i ärende dnr 748-2014.

⁵ Se JO 1991/92 s. 144.

bör tolkas eller hur de sakomständigheter han åberopat ska bedömas. Det går således inte att utläsa något om riktigheten av förvaltningsrättens domslut utan att kammarrätten meddelar prövningstillstånd och tar upp målet för prövning i sak.

ÖVERKLAGANDET AVSEENDE FRÅGORNA I SAK

Avstängningen

Alireza Ramteen hänvisar i huvudsak till vad som anförts i inlagorna den 3 respektive 18 december 2019 i mål nr 25669-19 samt tillägger följande.

Arbetslöshetskassan har bedömt att Alireza, när han inte tillträdde anställningen den 19 augusti 2019 har *lämnat ett arbete* utan giltig anledning och stängt därför av honom i 45 dagar enligt 43 b § första stycket punkten 1 ALF. Den bestämmelse som arbetslöshetskassan har tillämpat anger att det ska finnas ett arbete att lämna och förarbetena pekar tydligt ut situationen som avses är när en sökande har *orsakat* sin egen arbetslöshet. Så är inte fallet i Alirezas ärende varför 43 b § ALF överhuvudtaget inte kan tillämpas. Här erinras särskilt om lagstiftarens intention att sanktionsåtgärderna inom arbetslöshetsförsäkringen ska vara proportionerliga och att det i detta sammanhang inte är en civilrättslig bedömning som ska göras.

Alireza har följt de regler som gäller för rätt till ersättning under sin arbetslösa tid: när han i maj 2019 fick ett erbjudande om anställning hos Funka med tillträde den 19 augusti 2019 har han fortsatt sökt lämpliga arbeten eftersom tillträdesdag låg långt fram i tiden. Precis som arbetslöshetskassan konstaterat under handläggningen av målet innebär bestämmelserna i arbetslöshetsförsäkringen att en sökande som har ett arbete som väntar framöver, behöver fortsätta att stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt fortsätta söka arbete för att ha rätt till sin ersättning. Arbetsförmedlingens direktiv innebar att han skulle fortsätta söka arbete för att se om han fick ett bättre, mer lämpligt erbjudande, vilket han också fick.

Det stämmer alltså att Alireza ingick ett anställningsavtal med Funka med tillträde den 19 augusti 2019. Kort därpå ringde han Funka för att meddela att han hade fått ett annat erbjudande med ett något senare tillträdesdatum, den 28 augusti 2019. Efter överenskommelse med Funka tillträdde Alireza aldrig anställningen den 19 augusti 2019, han har således aldrig haft ett arbete *att lämna* vid detta tillfälle, såsom arbetslöshetskassan gör gällande. Omständigheterna i nuvarande fall ska alltså istället bedömas utifrån kriterierna i 43 a § ALF. Det stämmer alltså att Alireza har förlängt sin tid i arbetslöshet med nio dagar. Alireza gör dock gällande att han haft godtagbara skäl för detta.

Alireza har följt Arbetsförmedlingens direktiv om att fortsätta söka arbete. Han blev erbjuden en provanställning hos Funka, en sådan kan en arbetstagare lämna på dagen. Alireza skulle ha kunnat tillträda anställningen hos Funka, arbetat sju arbetsdagar och fått lön för dem samt därefter lämnat anställningen på dagen, men Alireza ansåg att det var schysstare gentemot arbetsgivaren att meddela att han fått ett annat erbjudande som han avsåg att tacka ja till för att arbetsgivaren skulle få framförhållning att tillsätta tjänsten och gå vidare med någon av de andra kandidaterna i den alldeles nyss avslutade rekryteringsprocessen. Alirezas transparens i denna situation måste också sägas vara i överensstämmelse med god sed på arbetsmarknaden. Arbetsgivaren uttryckte inget intresse för att Alireza skulle komma och arbeta sju arbetsdagar för att sedan tillträda anställning vid Infobip. Generellt sett kan sägas att arbetsgivare torde ha mycket litet intresse av att anställa någon som behöver läras upp, för arbete i sju dagar, för att sedan lära upp någon ny på samma position. Alireza hade dock varit beredd att tillträda anställningen och arbetat de sju dagarna fram tills han skulle påbörja arbetet hos Infobip om arbetsgivaren uttryckt ett sådant önskemål. Istället kom arbetsgivaren och Alireza överens om att han inte skulle tillträda anställningen. Den anställning Alireza blev erbjuden hos Infobip skulle alltså börja mycket tätt inpå anställningen han blev erbjuden hos Funka, arbetet hos Infobip innebar en mycket bra ställning inom företaget och månadslönen var 10 000 kr högre. Särskilt mot bakgrund av sin familjesituation ansåg Alireza att han tog ansvar för sin försörjning genom att tacka ja till anställningen hos Infobip. Rent allmänt måste dessa omständigheter vid en sammantagen bedömning betraktas som godtagbara skäl att förlänga sin tid i arbetslöshet med nio dagar, särskilt med tanke på att villkoren var så pass mycket bättre och att Alireza föreställt sig en anställning som skulle bestå en lång tid framöver. Om Alireza inte hade meddelat Funka om det andra erbjudandet och istället hade tillträtt anställningen kan det dock konstateras att anställningen endast hade varat i nio dagar eftersom han hade tackat ja till ett bättre anställningserbjudande. Alireza vidhåller att den omständighet att han följt god sed på arbetsmarknaden och meddelat Funka att han fått ett annat erbjudande, vilket innebar att en ömsesidig överenskommelse träffades om att han inte skulle tillträda anställningen är godtagbara skäl till den förlängda arbetslösheten, i förhållande till det alternativa agerande som arbetslöshetskassan förespråkar: att han inte meddelade Funka om det nya erbjudandet och istället tillträde anställningen, arbetade sju arbetsdagar för att sedan lämna anställningen på dagen utan att ge arbetsgivaren förvarning eller möjlighet att i god tid agera utifrån verksamhetens behov.

För det fall kammarrätten inte finner att de anförda omständigheterna utgör godtagbara skäl ska Alireza stängas av under fem dagar i enlighet med 43 a § första stycket punkten 1 ALF. Om kammarrätten mot förmodan skulle finna att det är 43

b § ALF som är tillämplig i det nu aktuella fallet kan det konstateras att det är ostridigt i ärendet att giltig anledning i vart fall anses föreligga i de fall en sökande säger upp sig för att tillträda en anställning i princip i direkt anslutning till den avslutade anställningen, i samma omfattning och varaktighet som den föregående anställningen. I Alirezas fall har det alltså handlat om nio dagars mellanrum mellan de två anställningarna.

Alireza har varit mycket ambitiös i sin strävan att snabbt ta sig ur sin arbetslöshet, han har följt de instruktioner han fått från Arbetsförmedlingen, han har gjort stora uppoffringar för att kunna åka på utbildningen som hans nya arbetsgivare så hastigt tillhandahöll. Sanktionen att bli avstängd i 45 dagar är inte på något sätt proportionerlig i förhållande till Alirezas agerande och överensstämmer heller inte med hur ALF bör tillämpas.

Återkrav

Alireza Ramteen hänvisar i huvudsak till vad som anförts i inlagan den 9 januari 2020 i mål nr 848-20 samt tillägger följande.

Arbetslöshetskassans beslut om återkrav grundar sig på kassans avstängningsbeslut. Alireza gör gällande att eftersom avstängningsbeslutet är felaktigt, på de grunder som anføres ovan, saknas också grund för återkrav. Under alla omständigheter bör återkravet efterges. Alireza har snarare förlängt sin arbetslöshet än orsakat den, genom att inte tillträda tjänsten hos Funka och arbeta i nio dagar för att sedan tillträda tjänsten med betydligt bättre villkor hos Infobip. Detta som en direkt följd av att han följde Arbetsförmedlingens direktiv och fortsatte söka arbete. Alireza tillträdde alltså inte tjänsten hos Funka eftersom han valde att berätta som det var för Funka, i enlighet med god sed på arbetsmarknaden. Funka visade då inget intresse av att Alireza skulle tillträda tjänsten, istället kom de överens om att han inte skulle göra det. Dessa omständigheter är att jämföras med godtagbara skäl att tacka nej till ett lämpligt erbjudande om arbete, eftersom Alireza dessutom snart skulle tillträda en annan tjänst. Återkravet bör således under alla omständigheter efterges.

Mot bakgrund av det ovan anförda bör överklagandet bifallas.

Stockholm som ovan

Kerstin Burman

Förbundsjurist